

Co-regulatie in formatief evalueren

Marijke Veugen, Judith Gulikers & Perry den Brok

ORD paper presentatie, 06-07-2023

Even voorstellen

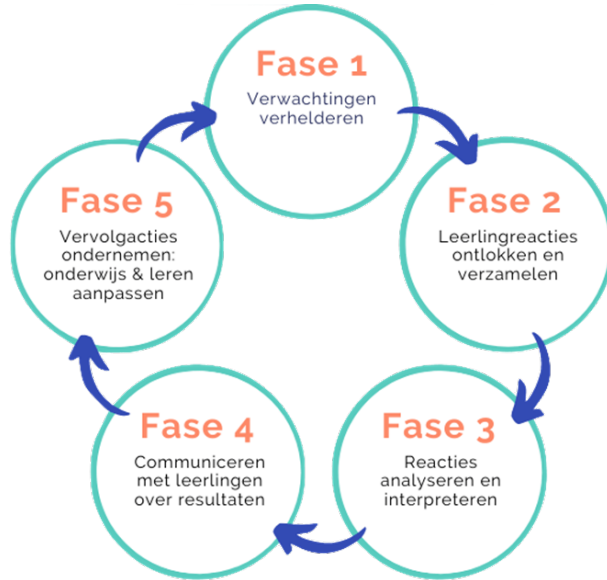
- Marijke Veugen, PhD student bij WUR
- Proefschrift over Formatief Evalueren in het VO
- 18 oktober om 16:00 uur verdedigen

- Onderzoek is gekoppeld aan het VO verdiepend FE leernetwerk van 2018 tot 2022.
- 13 scholen uit heel Nederland met ongeveer 100 leraren.
- Werken met de 5 fasen van de FE cyclus.

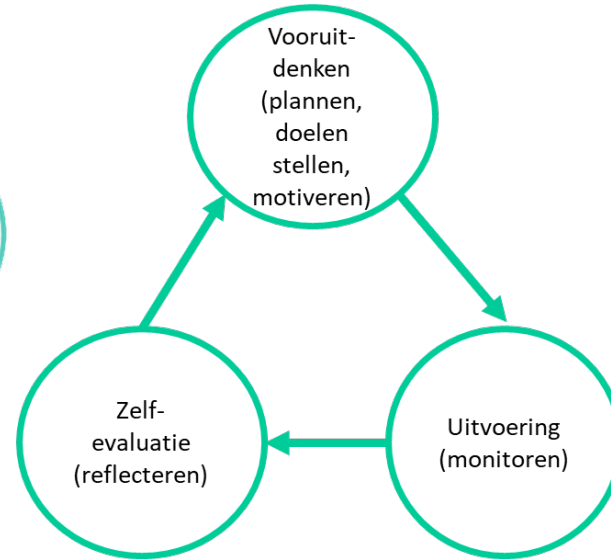
Aanleiding onderzoek

- Veel leraren willen dat leerlingen meer eigenaarschap laten zien of hun leren zelf reguleren.
- Formatief evalueren (FE) kan een mooi middel zijn om zelfregulatie te stimuleren (Andrade & Brookhart, 2020; Panadero et al., 2018)
- Bestaat uit vergelijkbare processen (plannen – uitvoeren – evalueren).

Theorie

Vijf fasen van de FE-cyclus
(Gulikers & Baartman, 2017)

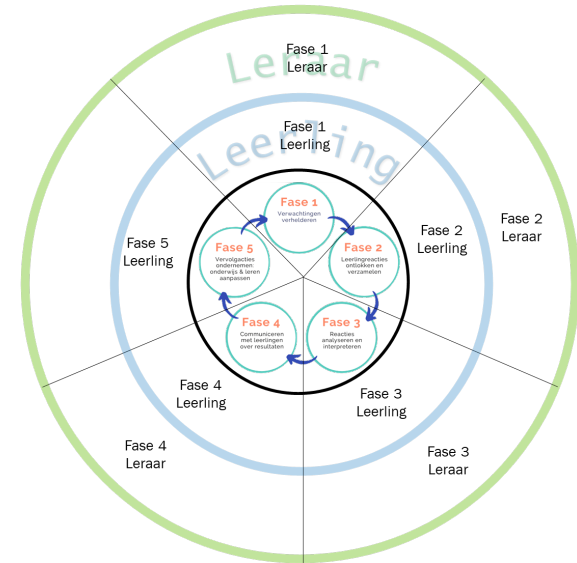
Fasen van zelfregulering (SRL)
(Zimmerman, 2000)

Theorie

- “Nieuw” concept co-regulatie: *“The joint influence on student learning of the learner’s processes of self-regulation and of the sources of regulation in the learning environment”* (p. 7, Allal 2020).
- Oftewel in co-regulerende FE processen staat de interactie tussen leerling en leraar centraal.
- De leraar stimuleert en activeert de leerling in het FE proces, zodat zelfregulatie bij leerlingen wordt gestimuleerd (scaffolding) (Bailey & Heritage, 2018).

Theorie

- Eerdere studie liet zien dat leraren verschilden in hoe zij leerlinggedrag, en het daarbij passende leraargedrag (co-regulatie), beschreven in FE (Gulikers, Veugen & Baartman, 2021).
- De beschrijvingen verschilden met name in:
 - Concreetheid
 - Verbinding tussen fases
 - Sturing (leerling/leraar + medeleerlingen?)
 - Gericht op taak/leerproces

Theorie

Dit eerdere onderzoek (Gulikers, Veugen & Baartman, 2021) concludeerde ook:

- Door concreet FE leerling gedrag te benoemen konden leraren ook concrete FE leraar gedragingen benoemen.
- Leraren kwamen tot inzicht dat zij als leraar de leeromgeving voor de leerling moesten inrichten om de leerling te activeren → co-regulatie.

Onderzoeksvragen

1. Hoeveel gepland en ongepland leraar en leerling FE gedrag, binnen de vijf fases van de FE cyclus, wordt geobserveerd in de klas, wanneer FE wordt geïmplementeerd om zelfregulatie bij leerlingen te stimuleren?
2. Hoe ziet co-regulerend FE leraar en leerling gedrag eruit dat zelfregulatie van leerlingen stimuleert?

Methode

Participanten

14 leraren uit het FE netwerk

Allemaal al ervaren met het implementeren van FE

Willen nu een stap verder zetten en zelfregulatie stimuleren

Wisselen in gender, vak, aantal lesjaren etc.

Verdeeld over 2 scholen: één school voor vmbo, één school voor havo/vwo

Methode

Procedure

2 trainingen, tussendoor een les uitvoeren:

1. Eerste training: co-regulerende FE praktijken bedacht in de 5 fasen
2. Leraren ontwierpen een les, kozen co-regulerende FE praktijken
3. Leraren voerden de les uit, een collega kwam observeren
4. Leraren noteerden hun lesplan en reflectie op een formulier
5. Tweede training: reflectie op de lessen en co-regulerende FE praktijken

Methode

Analyse

Data: Lesplannen, observatieformulieren en audiofragmenten

Onderzoeksvraag 1: Fragmenten van FE praktijk geselecteerd, geanalyseerd op 5 fasen en geteld hoeveel praktijken gepland/ongepland en uitgevoerd waren.

Onderzoeksvraag 2: Binnen deze fragmenten gekeken naar wanneer de leraar en leerling gezamenlijk een FE praktijk uitvoeren → co-regulerend FE

Resultaten

Onderzoeksvraag 1

Van alle FE **leraar** praktijken was 33% gepland en uitgevoerd, 7% gepland en niet uitgevoerd en 60% ongepland en uitgevoerd.

Van alle FE **leerling** praktijken was 28% gepland en uitgevoerd, 16% gepland en niet uitgevoerd en 56% ongepland en uitgevoerd.

Overeenkomstig vonden de meeste activiteiten plaats in fase 2.

Verskil was dat bij leraren fase 5 het minst voorkwam en bij leerlingen fase 1.

Resultaten

Onderzoeksvraag 2

Iets minder dan de helft van alle FE gedragingen was in de vorm van co-regulatie → leraar en leerling voerden samen FE activiteiten uit.

Er was wel een verschil in of de activiteiten leraar of leerling gestuurd waren. Het merendeel (65%) was leerlinggestuurd.

- Bijv. een leraar gestuurde activiteit is: de leraar bespreekt de leerdoelen en succescriteria en de leerlingen luisteren (fase 1).
- Een leerling gestuurde activiteit is bijv.: de leraar stimuleert de leerlingen hun eigen/andermans werk te analyseren, de leerlingen analyseren hun eigen/andermans werk (fase 3).

Conclusies

Onderzoeksvraag 1

Leraren voeren het meeste geplande FE daadwerkelijk uit. Ze doen echter nog meer ongepland. Dat kan betekenen dat:

- FE onderdeel is geworden van dagelijkse lespraktijk en gaat vrijwel 'vanzelf'
- Leraren onbewust FE inzetten → Ze doen meer FE dan dat ze doorhebben
- Het helpt om een collega te laten observeren, dan wordt meer FE ontdekt en helpt de leraar te reflecteren op diens ontwikkeling in FE.

Zowel gepland als ongepland FE inzetten in de klas is echter belangrijk (zie o.a. Heitink et al., 2016; Wiliam & Leahy, 2015).

Conclusies

Onderzoeksvraag 2

Leraren die al hebben geleerd FE te implementeren in de klas zijn in staat om FE ook op een co-regulerende manier in te zetten.

Het is erg verschillend hoe leraren co-regulatie in FE inzetten.

Er is wel een verschil tussen leraar en leerling gestuurde FE, waarbij leerling gestuurde FE waarschijnlijk meer zelfregulatie bij leerlingen stimuleert (Bailey & Heritage, 2018).

Vragen?

Zijn er vragen vanuit jullie?

Ruimte voor discussie

Vragen aan jullie:

- Waarom zou het belangrijk zijn om formatief evalueren op een co-regulerende wijze te implementeren?
- Welke praktijken komen jullie tegen in jullie onderwijs rondom formatief evalueren?
- Waar is nog 'een wereld te winnen' wanneer het gaat over de manier van toetsen in het onderwijs?

Literatuur

- Veel leraren willen dat leerlingen meer eigenaarschap laten zien of hun leren zelf reguleren.
- Formatief evalueren (FE) kan een mooi middel zijn om zelfregulatie te stimuleren (Andrade & Brookhart, 2020; Panadero et al., 2018)
- Bestaat uit vergelijkbare processen (plannen – uitvoeren – evalueren).